

Inhoud

Voorwoord 9

Inhoud en indeling 10

Hoe dit boek te lezen 12

Wat kun je allemaal níét met een computer? 13

Hoofdstuk 1

Hardware: digitale apparatuur om mee te schrijven

1.1 Waarop te letten bij de aankoop van een computer 17

Windows, Mac of toch iets anders? 20

Laptop of bureaucomputer? 22

Invoer: toetsenbord, muis, trackpad 23

Zijn tablets en smartphones geschikt om mee te schrijven? 26

1.2 Randapparatuur: van printers tot steminvoer 28

Printers: inkjet of laser 29

Toetsenborden 31

Scanners: alles-in-een of los 35

Steminvoer met een microfoon 36

1.3 Onderhoud, veelvoorkomende problemen en reparatie 37

Veelvoorkomende problemen en hoe ze te verhelpen 38

Problemen met het beeldscherm 39

Problemen met de harde schijf 40

Systeemplawaai en geluidsoverlast 41

Help, mijn bestand is weg 42

Onderhoud van je apparatuur 43

Onderhoud van de harde schijf 44

Onderhoud van de software	45
Bescherm je bestanden: maak regelmatig back-ups	45
Back-upsystemen	46
Online back-up: reservebestanden in de cloud	49
Maak een versiesysteem	50

Hoofdstuk 2

Software voor schrijvers: van tekstverwerkers tot spraakinvoer

2.1 <i>Tekstverwerkingssoftware</i>	54
Eenvoudige tekstverwerkers: Wordpad, Teksteditor	55
WordPad (Windows)	56
Teksteditor (Mac)	57
Alternatieven voor Word: AbiWord, Write2, OmmWriter, Scrivener	58
Scrivener: het echte alternatief	60
StoryMill en Dramatica	61
Meer alternatieven: opensourcetekstverwerkers	63
Online tekstverwerkers: Google Drive, Zoho, Yarny	64
Scriptprogramma's: Celtx, Final Draft, Script It!	67
2.2 <i>Schrijven met MS-Word</i>	67
Overzicht en bediening	68
Weghalen, knippen en plakken	70
Zoeken en vervangen	71
Opmaken en afdrukken	74
Andere afdrukfuncties: pagina-opmaak en paginacijfers	82
Commentaar en redigeren	82
2.3 <i>Meer tips voor beter schrijven met MS-Word</i>	85
Leer de sneltoetsen gebruiken	85
Foutje: ctrl+z	90
Dubbelklik om een woord te selecteren	90
Tekst snel weghalen	90

Werken met meer documenten tegelijkertijd	91
Houd overzicht in een lang document	91
Splits het venster en werk op twee plekken	92
Vergrendel je document	92
Maak een back-upbestand met Autoherstel	93
Zoek naar hele woorden	93
Kijk uit met werkwoordstijdvervangingen	94
Speciale tekens zoeken en vervangen	94
Vertrouw niet te veel op de spellingcontrole	95
Gebruik de synoniemenfunctie met wijsheid	95
AutoCorrectie bij namen, type- en spelfouten	95
AutoCorrectie spoort stopwoorden op	96
Gekromde aanhalingstekens: smart quotes	96
Lijsten en namen automatisch sorteren	96
Andere documentformaten dan MS-Word	97
Een PDF maken	97
Overzichtswaergave voor ideeën en structuur	97
Echte gedachtestreepjes	99
Tel je woorden	99
Maak elke dag een nieuw bestand	99

2.4 *Spraaksoftware: Dragon Naturally Speaking* 100

Hoofdstuk 3

Internet voor schrijvers: van Google tot apps

3.1 Zoekmachines: Google en aanverwanten	104
Schrijvers en zoekmachines	105
Zoeken met Google	110
Zoektermen bedenken	115
3.2 Online archieven voor onderzoek	118
Online boekensites	121
3.3 Online woordenboeken en andere taalsites	123
3.4 Notitiessoftware en ideeëngeneratoren	126

- 3.5 Online webcommunity's en weblogs 128
 - Maak je eigen schrijversblog 130
- 3.6 E-books publiceren: van ePub tot MOBI 133
- 3.7 Nieuwe media, nieuwe genres 138

Tot slot 143

Woordenboek van de digitale schrijverswereld 145

Meer informatie 154

Voorwoord

Ze zijn er nog: schrijvers die met de hand schrijven. Balpen, vulpen, potlood of fjnischrijver levert volgens deze auteurs de mooiste poëzie, verhalen of romans op. ‘Ik hou van de traagheid van het met de hand schrijven,’ zei Susan Sontag in een interview dat in *The Paris Review* verscheen. ‘Daarna typ ik het uit, en streep en krabbel ik daar weer overal tussen.’

Sontag is niet de enige. Bart Moeyaert hield in zijn Kellendonk-lezing van 2012 een heus pleidooi voor het potlood. ‘Wie met potlood schrijft, beseft dat hij al veel weet, maar ook veel nog niet. Hij durft zichzelf te herformuleren, niet één keer, maar voortdurend. Hij houdt van het zoeken naar de juiste lijn, en ervaart het potlood als het verlengstuk van zijn hand.’

Misschien hebben ze wel gelijk, Sontag en Moeyaert: computer en tekstverwerker zijn nou eenmaal geen garantie voor bijzondere, fijne, sterke, verontrustende literatuur. Toch zijn de handschrijvers veruit in de minderheid: de meeste schrijvers tikken hun tekst inmiddels op het toetsenbord van een notebook, bureaucomputer, tablet of netbook. Sommigen maken nog aantekeningen met pen of potlood, maar zelfs dat lijkt tot het verleden te gaan behoren: de computer is altijd en overal, bij iedereen. Nou ja, bijna iedereen.

Eind jaren tachtig begon die omslag: van pen en typemachine ging de goegemeente over op de pc met tekstverwerker (destijds voornamelijk WordPerfect). In een artikel in de *Haagse Post* dat vlak voor de Boekenweek van 1987 uitkwam, onderzocht ik, samen met vriend en collega Peter Peters, hoe snel de digitalisering de schrijfwereld bereikte. Dat bleek destijds mager: alleen de jongere generatie schrijvers – Martin Bril, Dirk van Weelden, Joost Niemöller – had een personal computer aangeschaft. De rest schreef nog gewoon met de hand of met de schrijfmachine. Harry Mulisch bleek tegen pc’s te zijn, omdat ze, zo had hij gezien, alleen bij medewer-

kers stonden, niet in de kamer van de bankdirecteur. En Willem Frederik Hermans gebruikte verschillende soorten schrijfmachines omdat hij een hekel aan zijn eigen handschrift had.

Het bleek een achterhoedegevecht. Ook Mulisch ging binnen een paar jaar overstag. Foto's van zijn werkkamer lieten zien dat de beroemde schrijver eind jaren negentig zelfs meer dan één notebok had opgesteld – voor elk project één. En na hem volgden er meer. Wie zonder computer schreef werd een zonderling. Volgens schattingen zit inmiddels meer dan negentig procent van de auteurs een groot deel van het schrijfproces achter toetsenbord en beeldscherm – van de eerste eenzame droedelwoorden tot de laatste punt. Als hoofdredacteur van *Schrijven Magazine* en *Schrijven Online* heb ik in tien jaar tijd maar één of twee keer een handgeschreven of getypt verhaal of artikel toegestuurd gekregen: de rest ging per mail (en heel in het begin nog met diskettes).

Inhoud en indeling

De meeste schrijvers, zo weet ik uit enquêtes die we af en toe bij *Schrijven Magazine* en *Schrijven Online* hebben gehouden, hebben al jaren aansluiting op internet, gebruiken software en apps, hebben een e-reader en printen hun verhalen, romans, gedichten, essays en kinderboeken uit. Toch hebben ze nogal eens problemen met hun digitale schrijfsysteem: ze raken documenten kwijt, weten niet hoe eenvoudig het is om een eigen blog, e-book of PDF te maken en gebruiken maar een klein deel van de functionaliteit van krachtige programma's als MS-Word en zoekmachines als Google. Ook bij de online schrijfgroepen die ik af en toe bezoek (ook op Facebook) en uit de helpdeskvragen die we bij *Schrijven Magazine* en *Schrijven Online* mochten ontvangen, merk ik dat de gemiddelde schrijver zijn digitale schrijfgereedschap vaak maar matig beheerst. Het is niet slecht wat men doet, en men komt er uiteindelijk wel, maar het zou veel efficiënter en beter kunnen als de digischrijver zich iets meer zou verdiepen in de achtergronden, ideeën, technieken en bedieningsmogelijkheden van hard- en software.

Vandaar dit boek. *eSchrijven* probeert een deel van deze leemte

te vullen en inzicht te verschaffen in het digitale gereedschap van de schrijver. Daarvoor zal ik niet complete gebruiksaanwijzingen en boeken als *Computeren voor elkeen* of *Word for utter dummies* kopiëren, maar alleen de inzichten, tips en technieken proberen te delen die voor literair schrijvers interessant zijn. Heel veel van wat computers en programma's kunnen is namelijk niet zo interessant voor schrijvers van fictie en non-fictie. Hoe je een tabel of een kleurrijke grafiek in Word maakt, is belangrijker voor studenten, adviseurs en kantoorpersoneel dan voor een schrijver van een psychologische roman.

Ik zal me daarom in dit boek voornamelijk bezighouden met digitale technieken, tips en inzichten die voor schrijvers van proza, poëzie, drama en non-fictie van belang kunnen zijn. In het eerste hoofdstuk (na deze inleiding) zal het daarbij gaan om de hardware: de keuze voor een computer, het onderhoud en het voorkomen van problemen. Daarnaast zal ook de randapparatuur aan bod komen: printers, scanners en invoerapparaten, zoals trackpads en microfoons (voice-input).

In het tweede hoofdstuk gaat het over de tekstverwerker – en dan vooral natuurlijk over Microsoft Word. Ik laat tips en handigheidjes zien om Word sneller en beter te gebruiken. Daarnaast behandel ik alternatieven voor Word, want ondanks het bijna-monopolie van Word zijn er nog genoeg andere interessante tekstverwerkers die soms meer en betere mogelijkheden bieden: van het 'boekprojectprogramma' Scrivener tot het samenschrijfprogramma Google Drive. Verder zal ik ook kort ingaan op spraakinvoer (Dragon Naturally Speaking) als alternatief voor het toetsenbord (speciaal voor mensen met muisarm of andere beperkingen).

Hoofdstuk 3 ten slotte, behandelt dat andere belangrijke schrijfinstrument: internet. Aan de orde komen: zoeken op internet (met zoekmachines als Google), andere online schrijfhulpmiddelen (notitie-apps, ideeëngenerators en sociale media), blogs en e-books. Het boek eindigt met een beknopte literatuurlijst, met tips voor verder lezen over specifieke onderwerpen.

Hoe dit boek te lezen

Dit boek kun je op vele manieren gebruiken: je kunt het van a tot z lezen (waarvoor dank), alleen de stukken bekijken die je echt interesseren, het als bladerboek gebruiken of als naslagwerk. In alle gevallen is het van belang om te weten dat ik zo veel mogelijk gebruik heb gemaakt van de laatste versies van programma's als Google, Word 2013 voor Windows en Word 2011 voor de Macintosh. Daarnaast ga ik uit van een zekere basiskennis over computers. Ik neem aan dat je weet hoe je een cursor over een scherm beweegt met behulp van je muis of trackpad, dat je moet dubbelklikken om iets te openen en hoe je een venster afsluit (oké dan: alt+F4, bij Mac: cmd+w).

Aan dit laatste voorbeeld zie je dat ik het vooral over Windows en Macintosh zal hebben en dus niet over Unix-computers of buitenlandse handhelds, en nauwelijks over tablets en smartphones. Daar heb ik twee redenen voor: allereerst zijn er maar weinig schrijvers die hun roman of kinderboek op een handheld of tablet schrijven, en nog veel minder op een smartphone. Daarnaast zijn de software en de functionaliteit op deze platforms grotendeels gelijk: op Windows-tablets draait ook Word en op de iPad kun je met ApplePages of soortgelijke tekstverwerkers terecht (zie paragraaf 1.1 en 2.1). Omdat de meeste schrijvers nog altijd hun gedichten, verhalen, romans en essays op pc's of laptops schrijven, met hoogstwaarschijnlijk MS-Word, zal ik me vooral op hen richten (hoewel ik in paragraaf 2.1 veel aandacht besteed aan alternatieven voor laatstgenoemde tekstverwerker).

Daarbij ga ik uit, zoals gezegd, van de laatste versies van Word en zal ik zo veel mogelijk werken met sneltoetsen die bestaan uit combinaties van alt-, ctrl- en soms shift-toetsen (en bij de Macintosh de cmd-toets), gevolgd door een letter. Die letter is vaak de Engelse term voor de functie. Voorbeeld: wil je zoeken in een tekst dan geef je ctrl+f (find) in Windows Word en cmd+f in Word voor Mac. Printen is ctrl+p of cmd+p. Is er geen sneltoets, dan zal ik met behulp van een schermplaatje of in tekst proberen aan te geven waar je de betreffende functie kunt vinden. Daarvoor gebruik ik

de laatste versies van MS-Windows (8) en Mac OS X (10) en noteer de menu's met hoofdletters zoals: Start–Configuratiescherm of Systeemvoorkeuren–Beeldschermen. Bestaat zo'n menu-item uit meer woorden, dan staan ze cursief: *Systeem en onderhoud* en *Backup maken en terugzetten*.

Nog een ander gebruik: soms zal ik een site noemen waar bepaalde informatie te vinden is. Omdat de meeste websites beginnen met `http://www.` zal ik voor het gemak dit begin overal weglaten. Als ik schrijf: 'consumentenbond.nl' dan kun je dit gewoon in je browser invoeren. Als dat niet lukt, kun je er zelf 'www.' of 'http://www.' voor voegen.

Mocht je een woord aantreffen dat je niet bekend voorkomt, kijk dan of je het in het woordenboek achter in dit boek (hoofdstuk 4) kunt vinden.

Wat kun je allemaal níét met een computer?

Voordat we de flitsende wereld van de hard- en software betreden, van de sites en de apps, denk ik dat het goed is om de vraag te stellen wat je als schrijver allemaal níét kunt met een computer. Want als je de glorieverhalen in computerbladen en op blogs mag geloven, kan de aan internet verbonden computer zo'n beetje alles, op potloden slijpen na. Natuurlijk is dat niet zo. Hoe krachtig, snel en handig dit soort systemen ook is geworden, voor schrijvers blijft de tijd- en efficiencywinst nog steeds beperkt. Vormgevers hoeven niet meer met wrijffletters te werken, foto's te (laten) rasteren en te knippen en te plakken op grote opmaakvellen, maar kunnen sinds eind jaren tachtig complete tijdschriften en boeken op hun scherm vormgeven. Filmmakers hebben door een pakket als Final Cut Pro op hun zolderkamer een complete montagestudio gekregen. En animatoren hoeven niet meer beeldje voor beeldje een animatiefilm te maken dankzij de zegeningen van snelle computers en slimme software.

Voor schrijvers is de sprong veel minder groot. Dankzij tekstverwerkers – op de markt sinds de jaren zeventig – hoeven we niet meer elke versie van ons manuscript opnieuw in te tikken. Ook hoeven we dankzij Word niet meer aan te modderen met Tipp-Ex,

carbonpapier en plakband. Maar het handwerk, het *schrijven* zelf, moeten we nog steeds met onze handen en vooral met ons hoofd doen. Een computer kan geen personages, scènes en conflicten bedenken. En hij kan ze ook niet uitwerken. Een computer kan eigenlijk maar heel weinig voor een schrijver betekenen: hij kan niet controleren of je hoofdpersoon in de ene scène een geel-wit en in een ander een rood-wit shirt aanheeft. Je kunt niet met één druk op de knop alles van de onvoltooid verleden tijd (hij tikte) in de onvoltooid tegenwoordige tijd (hij tikt) zetten – ook al zouden sommigen van ons dat heel graag willen. Zelfs de grammaticacontrole moet je met een flinke korrel zout nemen (want meer voor kantoorpersoneel dan voor literaire schrijvers) en de spellingcontrole van Word kent een woord als ‘wél’, ‘epibreren’ of ‘blauwbilgorgel’ niet.

Ook internet met zijn miljarden pagina’s, miljoenen softwareprogramma’s, protocollen, apps en intelligente zoekmachines kan vaak betrekkelijk weinig voor een schrijver betekenen in de creatieve fase van het schrijfproces. Sterker nog: ik denk dat je als schrijver vaak meer tijd kwijt bent met het o zo geweldige internet dan dat het je werkelijk helpt. Hoeveel zinloze zoektochten er worden ondernomen naar namen, plaatsen, motieven, teksten en verhalen onder die heerlijke naam ‘research’ is onmogelijk te turven, maar ik vermoed dat er in die zinloze surfuren heel wat fraaie romans hadden kunnen worden geschreven.

Zegt iemand die meestal zestien uur per dag online is. Geen technofoob of computervrezer, maar iemand die de beperkingen van de computer en het net voor het schrijven van fictie en non-fictie heeft leren kennen. Ja, je kunt vanuit je werkkamer met Google StreetView in een buitenwijk van Mexico City rondstruinen, waar je je verhaal hebt gesitueerd. Maar nee: je kunt de geuren van die buurt dankzij internet niet ruiken, je kunt er niemand op straat aanschieten, en dat prachtige vervallen kroegje op de hoek kun je niet bezoeken. Onderzoek ter plekke blijft nodig om écht zintuiglijk te kunnen schrijven. (Verzinnen mag ook.) StreetView is alleen voor een eerste indruk, of voor een controle op straatnamen, verkeersborden en -situaties. Kijkt het slingerbochtje in de Avenida División

del Norte in Coyocán inderdaad uit op de universiteit? Waar staan precies de verkeerslichten?

De computer neemt ons schrijvers het meeste werk niet uit handen. En misschien is dat maar beter ook.

Dan is er nog die andere kwestie: in hoeverre verandert het schrijfproces door het gebruik van een computer? Is het waar dat je, zoals schrijfgoeroe Julia Cameron beweert, anders met de computer dan met de hand schrijft, omdat vingers op het toetsenbord een andere relatie met onze hersenen hebben dan ons handschrift? Of is dat het typische commentaar van iemand die zich lang heeft verzet tegen de computer?

Wie zal het zeggen? Je kunt namelijk nooit weten hoe anders de andere schrijfervaring is, want je kunt niet twee keer hetzelfde boek schrijven – eerst met de hand en dan met het toetsenbord.

Ik was nog maar net verhalen, essays en gedichten begonnen te schrijven voor het literaire tijdschrift dat ik destijds had opgericht – *De Sleur* – toen ik in 1984 mijn eerste computer – een Acorn BBC-B – aanschafte. Voor die tijd schreef ik met de hand en met schrijfmachines. Vanaf 1984 schrijf ik dus met de computer – van de allereerste verhalen tot en met dit boek. Maar sinds een paar jaar ben ik weer – deels – teruggegaan naar met de hand schrijven. Ik merkte dat ik op de computer vast kwam te zitten als ik een verhaal probeerde te vertellen en was vooral teleurgesteld in mijn eigen stijl (iets wat vele schrijvers zullen herkennen). Met de hand schrijven bleek de oplossing, want op papier kon ik wél doen wat ik op scherm niet goed kon: rustig vertellend, bijna meanderend een verhaal opbouwen.

Umberto Eco had daar in een opiniestuk in *The Guardian* in 2009 wel een verklaring voor. ‘Met de hand schrijven verplicht ons om een zin eerst in je geest samen te stellen voordat je hem neerpennt,’ beweerde hij. ‘Door het verzet van pen en papier moet je vertragen en nadenken. Veel schrijvers zouden, hoe gewend ze ook zijn aan schrijven met de computer, graag eens schrijven op kleitabletten, zodat ze in grotere rust kunnen nadenken.’

Schrijven op papier is inderdaad anders dan schrijven op een computer. Daarin heeft Julia Cameron gelijk. De vraag is alleen: hoe anders? Voor de een werkt de computer juist bevrijdend omdat je aan één stuk door, in razend tempo, kunt doorschrijven – ongeveer zoals Jack Kerouac in veertien dagen zijn roman *On the Road* schreef, op een telexrol die geen einde kende. Voor anderen is een computer juist een oneindige tekstpoetsmachine waarmee je je botte zinnen kunt fjnslijpen en tientallen varianten kunt uitproberen. Een computer is voor iedereen wat anders, zo blijkt telkens.

Hoe het ook zij, uiteindelijk blijft schrijven schrijven. ‘Tegenwoordig zitten we allemaal voor een toetsenbord en een beeldscherm, maar het principe is hetzelfde: je typt een paar zinnen, bekijkt ze, verbetert ze,’ schrijft Jan Brokken in *Het hoe*. ‘Ook op een beeldscherm zul je niet veel meer dan drie pagina’s per dag schrijven, als je tenminste echt proza wilt schrijven en zinnen die staan als de palen van een aanlegsteiger in de haven.’

Hardware: digitale apparatuur om mee te schrijven

Op welke computer ga je je boek schrijven: op de ooit zo hippe Mac of op de goedkopere Windows-computer? Wat heb je allemaal nodig aan randapparatuur en andere digitale blingbling? Hoe onderhoud je je pc zo goed mogelijk? En wat doe je als je systeem er ineens mee ophoudt?

1.1

Waarop te letten bij de aankoop van een computer

Vroeger moest je een wekenlange studie van computerfolders maken, een snuggere verkoper op zijn blauwe ogen geloven of een slim nichtje inhuren. Tegenwoordig is het eenvoudiger omdat computers steeds minder van elkaar verschillen en grotendeels dezelfde functies bieden – zeker voor schrijvers. De belangrijkste overweging tegenwoordig is waar je je het meest bij thuis voelt: bij Apple of bij Windows (zie p. 23 e.v.), bij een bureaucomputer of een laptop, bij een muis of een trackpad?

Voor tekstverwerking heb je niet de allersnelste computer nodig. Laat je dus geen super-de-luxe computer aansmeren alleen omdat de verkoper, je collega of je neef op een verjaardagspartijtje beweert dat je toch echt het nieuwste van het nieuwste nodig hebt. Alleen als je veel aan beeldbewerking doet, foto's en video's wilt kunnen aanpassen, architectonische tekeningen maakt of als je een specifiek programma zoals spraakherkenning wilt gebruiken, moet je oppassen of de computer die je wilt aanschaffen wel snel en krachtig genoeg is (zie paragraaf 1.2 en 2.4). Voor de rest volstaat een doorsnee pc of Mac.

Bij de aanschaf van een computer kun je het best volgens een stappenplan werken. De eerste stap is te bedenken wat je precies

met je computer wilt doen. Schrijven natuurlijk, maar waarschijnlijk ook mailen, surfen, muziek afspelen, misschien wel YouTube filmpjes bekijken (research!). Maak een lijstje van de dingen die je met je computer zou willen doen en geef aan welke items het meest en het minst belangrijk zijn.

De tweede stap is bepalen welke software hierbij hoort. Met welke tekstverwerker en browser, met welk mail- en media-afspeelprogramma ben je gewend te werken of zou je het liefst willen werken? Geef ook hierbij aan wat het belangrijkste voor je is. (Als je het helemaal goed wilt doen, zet je je voorkeuren uit stap 1 en de programma's uit stap 2 op een schaal van 1 tot 5, van heel belangrijk tot minst belangrijk.)

Stap 3 is de beste hardware voor deze software te kiezen (daar komen we straks nog op). En stap 4 is het beste verkooppunt uitzoeken: wil je een winkel in de buurt waar je nog eens langs kunt gaan voor vragen of vind je een prijsvechtende internetshop voldoende? Vergeet niet te vragen hoe de garantie is geregeld, waar je terecht kunt met vragen en wat er gebeurt als je problemen ondervindt. Hoe lang duren reparaties? Is er een mogelijkheid om je systeem thuis te laten repareren of op te halen? Vraag naar alles, informeer je goed. Stap 5, ten slotte, is de eenvoudigste van de vijf: afrekenen en naar huis fietsen.

Tal van overwegingen spelen een rol bij de aanschaf van je nieuwe systeem. Ben je veel en lang onderweg of hou je ervan in cafés of bibliotheken of op andere openbare plekken te schrijven, let dan vooral op de capaciteit van je accu: hoeveel uur kan deze computer zonder stroom? Is de processor van je computer van het energiezuinige soort? En: hoe snel moet je accu vervangen worden? De ene accu is immers de andere niet en sommige moet je al na een of twee jaar extensief gebruik vervangen. Op de sites van de Consumentenbond (consumentenbond.nl), tijdschriften als *Computer Totaal* (computertotaal.nl) en *Personal Computer Magazine* (pcmweb.nl) en websites als Tweakersnet (tweakers.net) kun je meer vinden over de accucapaciteit van diverse notebooks.

Overigens wordt de accucapaciteit steeds minder belangrijk voor onderweg-schrijvers omdat in bibliotheken, cafés en restaurants steeds vaker vrij toegankelijke stekkerdozen te vinden zijn. Een bibliotheek als de OBA in Amsterdam heeft bijvoorbeeld vanwege de grote hoeveelheid laptopgebruikers vlak na haar opening een enorme hoeveelheid nieuwe stekkerdozen laten aanbrengen in de werkgedeelten van het gebouw. Alleen voor heel lange trein- en vliegreizen en tripjes in de wildernis is daarom een accu met grote capaciteit (meer dan zeven uur) van belang. Meestal volstaat de gemiddelde capaciteit van een uur of vijf – dan ben je in Nederland van Roodeschool naar Vlissingen gereisd. Bij sommige systemen kun je zelfs overwegen om een tweede accu aan te schaffen, al zal je die in vliegtuigen nooit in je handbagage mogen meenemen.

Het interne geheugen (werkgeheugen) is ook niet erg van belang als je alleen teksten verwerkt, mailt en op internet zoekt. Vier gigabyte werkgeheugen is tegenwoordig standaard en dat is genoeg voor je tekstverwerker, je browser en je mailprogramma. Nogmaals: je hebt als schrijver meestal genoeg aan een doorsneecomputer, behalve als je veel met beeld en video werkt en als je speciale programma's nodig hebt, zoals spraaksoftware (zie paragraaf 2.4).

De opslagcapaciteit van de harde schijf doet er voor schrijvers evenmin veel toe: tekst is het meest zuinige van alle bestandsoorten. Zelfs op een schijf met 500 gigabyte (en dat is standaard tegenwoordig) kun je een half miljoen boeken in tekstformaat kwijt. Maak je gebruik van archiefmateriaal met digitale afbeeldingen, scans, video's en geluidsopnames, dan heb je wel een flinke harddisk nodig, en zelfs dan is de huidige capaciteit van de moderne laptops vrijwel altijd ruim voldoende. Bovendien kun je bij grote beeld- en geluidarchieven ook overwegen om een losse harde schijf aan te schaffen of te werken met online opslagsystemen zoals Dropbox, Google Drive, Microsoft OneDrive, Box of andere 'cloud-systemen' (zie paragraaf 2.1).